

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om höjning av små pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i folkpensionslagen, lagen om garantipension, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare. Små skattefinansierade pensioner höjs så att folkpensionens fulla belopp höjs med cirka 34 euro i månaden och garantipensionens fulla belopp med 50 euro i månaden. Det föreslås att gränsen och koefficienten för tilläggssjälvriskandelen för bostadsbidraget för pensionstagare ändras så att ändringen av pensionsinkomsten enligt propositionen inte nämnvärt påverkar bostadsbidraget för pensionstagare på ett sätt som skulle minska ökningen av pensionstagarnas disponibla inkomster. Dessutom föreslås att avträdelsetödets kompletteringsdel för lantbruksföretagare ändras i överensstämmelse med den föreslagna ändringen av folkpensionens belopp.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
Innehåll	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 Inledning	4
2 Nuläge	5
2.1 Pensioner och förmåner	5
Folkpension	5
Extra fronttillägg	5
Garantipension	5
Bostadsbidrag för pensionstagare	5
Rehabiliteringspenning	6
Avträdelsetöd	7
2.2 Beskattningen av pensioner och avträdelsetöd	7
3 Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7
4 Propositionens konsekvenser	9
4.1 Ekonomiska konsekvenser	9
Konsekvenser för hushållen	9
Konsekvenser för den offentliga ekonomin	10
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	11
4.3 Övriga samhälleliga konsekvenser	11
Konsekvenser för medborgarnas ställning i samhället och samt konsekvenser för jämlikhet, barn och jämställdhet mellan könen	11
5 Beredningen av propositionen	12
6 Samband med andra propositioner	12
DETALJMOTIVERING	14
1 Lagförslag	14
1.1 Folkpensionslagen	14
1.2 Lagen om garantipension	14
1.3 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	14
1.4 Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	14
1.5 Lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	15
1.6 Lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare	15
2 Ikraftträdande	15
3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning	16
Lagförslag	18
1. Lag om ändring av 19 § i folkpensionslagen	18
2. Lag om ändring av 8 § i lagen om garantipension	19
3. Lag om ändring av 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	20
4. Lag om ändring av 11 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	21
5. Lag om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	22
6. Lag om ändring av 19 § i lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare	23
Bilaga	24

RP 43/2019 rd

Parallelltexter.....	24
1. Lag om ändring av 19 § i folkpensionslagen.....	24
2. Lag om ändring av 8 § i lagen om garantipension	25
3. Lag om ändring av 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	27
4. Lag om ändring av 11 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	28
5. Lag om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	29
6. Lag om ändring av 19 § i lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare	30

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I regeringsprogrammet av den 3 juni 2019 för statsminister Rinnes regering för åren 2019—2023 beslöt man att använda 183 miljoner euro om året till att höja de lägsta pensionerna med ett nettobelopp på cirka 50 euro. Enligt programmet skulle förhöjningen gälla uppskattningsvis månadspensioner på upp till 1 000 euro och den skulle genomföras via folkpensions- och garantipensionssystemen.

Syftet med pensionssystemen och i Finland särskilt folkpensionen och garantipensionen är att bekämpa fattigdom bland pensionärer. Med skattefinansierade pensioner tryggas en persons försörjning när rätt till arbetspension inte föreligger eller beloppet av arbetspensionen är lågt.

Pensionärens försörjning och låga inkomster har de senaste åren undersökts bland annat utifrån pensionärernas inkomster och försörjningserfarenheter.¹ Enligt undersökningarna var 12,8 procent av pensionärerna 2014 låginkomsttagare, när låginkomstgränsen baserar sig på 60 procent av medianinkomsterna. Andelen låginkomstpensionärer är ungefär lika stor som andelen låginkomsttagare inom hela befolkningen. För ensamboende är låginkomstrisken större än för dem som har familj oberoende av kön. Kvinnor löper större risk att bli låginkomsttagare än män, t.ex. 2014 var låginkomstgraden bland kvinnor i åldern 65—84 år i medeltal 14 procent och bland män 9 procent. Svårast att försörja sig hade unga pensionärer under 55 år, för vilka låginkomstrisken var 34 procent 2014. Av dem som får garantipension är cirka 45 procent personer under 55 år med sjuk- eller invalidpension. År 2014 var 15 procent av alla låginkomstpensionärer under 55 år medan 40 procent hade fyllt 75 år. Största delen av låginkomstpensionärerna hade ålderspension och en klar majoritet av dem hade fyllt 75 år.

När man undersökt pensionärernas försörjningserfarenheter² har man märkt att ungefär 10 procent har upplevt allvarigare svårigheter med att täcka oundgängliga utgifter, såsom utgifter för mat, mediciner, hälsovård och transporter. Försörjningssvårigheterna har att göra med låga inkomster och upplevd dålig hälsa. Personer med sjuk- eller invalidpension hade sämre försörjningserfarenheter än andra pensionärer.

Låg utkomstnivå under pensionstiden kan bero på till exempel låga pensionsgrundande inkomster under arbetskarriären, varvid försörjningssvårigheter har kunna förekomma redan under arbetskarriären. Långvarig låg försörjningsnivå påverkar många livsområden och har också ett samband med upplevd dålig hälsa.

¹ T.ex. red. Kuivalainen m.fl.: Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo 1995–2015, Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 01/2017 samt European Commission Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion Social Protection Committee: The 2018 Pension Adequacy Report: current and future income adequacy in old age in the EU

² Kati Ahonen, Liisa-Maria Palomäki och Anu Polvinen: Eläkeläisten toimeentulokokemukset vuonna 2017, Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 03/2018

2 Nuläge

2.1 Pensioner och förmåner

Folkpension

Syftet med folkpensionslagen (568/2007) är att trygga minimiförsörjningen vid arbetsförmåga och under ålderdomen för personer bosatta i Finland samt minimiförsörjningen för den efterlevande maken och barn som är bosatta i Finland efter det att en i Finland bosatt person har avlidit. Folkpension betalas som ålderspension och sjukpension. Som en förmån enligt folkpensionslagen betalas även familjepension och barnförhöjning.

Inom folkpensionssystemet påverkas ålderspensionens och sjukpensionens belopp av pensionstagarens familjeförhållanden, beloppet av andra pensioner och den tid man bott i Finland. Full folkpension för den som är gift eller sambo är 557,79 euro i månaden och för andra 628,85 euro i månaden enligt 2019 års nivå. Man kan få full folkpension bara om det sammanlagda beloppet av pensionstagarens arbetspensioner är högst 666,00 euro om året (cirka 55,54 euro i månaden) enligt 2019 års nivå. I fråga om den överstigande delen minskar arbetspensionen folkpensionen till 50 procent. Beloppet av folkpensionen justeras enligt folkpensionsindex.

Extra fronttillägg

Bestämmelser om extra fronttillägg finns i lagen om frontmannapension (119/1977). Rätt till extra fronttillägg har en i Finland bosatt mottagare av fronttillägg till vilken betalas folkpension. Om vistelse utomlands har inverkat på folkpensionens belopp (avvägning), beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda folkpensionen. Då kan pensionstagaren få extra fronttillägg fast pensionstagaren inte får folkpension. Det extra fronttillägget är 45—25 procent av den del av folkpensionen som överstiger 90,44 euro i månaden enligt 2019 års nivå. Beloppet av det extra fronttillägget stiger när folkpensionen höjs.

Garantipension

Bestämmelser om garantipension finns i lagen om garantipension (703/2010). Syftet med garantipension är att genom pension som betalas av statsmedel trygga försörjningen för en pensionstagare som är bosatt i Finland, om pensionstagarens pensioner inte i övrigt räcker till skälig försörjning. För en person som är bosatt i Finland tryggar garantipensionen en minimipension som är 784,52 euro i månaden 2019, om pensionstagaren inte har några andra pensioner. Den lägsta garantipensionen som betalas ut är 6,68 euro i månaden och den får man om alla andra pensioner före skatt är högst 777,84 euro i månaden 2019. Garantipensionen minskas av alla andra pensioner från Finland och utlandet. De dras av till fullt belopp från garantipensionens fulla belopp. Lagen om garantipension trädde i kraft den 1 mars 2011. Garantipensionens belopp justeras enligt folkpensionsindex. Dessutom har garantipensionens belopp höjts med en från indexhöjningen separat höjning senast i början av 2019.

Bostadsbidrag för pensionstagare

Bestämmelser om bostadsbidrag för pensionstagare finns i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007). Syftet med lagen är att sänka boendeutgifterna för pensionstagare med låga inkomster som är bosatta i Finland. Bostadsbidraget kompletterar den grundläggande försörjningen för personer med små pensioner. Bostadsbidrag för pensionstagare beviljas inte personer som har rätt till allmänt bostadsbidrag. Det allmänna bostadsbidraget omfattar bland annat

barnfamiljer och pensionstagare som bor i ett hushåll till vilket hör andra personer än sådana som har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare med undantag av pensionstagarens make eller sambo.

Erhållet av bostadsbidrag för pensionstagare och bidragets belopp påverkas av pensionstagarens boendekostnader, familjeförhållanden, årsinkomster och egendom. Bostadsbidrag för pensionstagare betalas för 85 procent av de skäligen boendekostnader som överstiger bassjälvriskandelen samt tilläggssjälvriskandelen som fastställs på basis av inkomsterna. Någon tilläggssjälvriskandel finns inte om pensionstagarens inkomster är högst lika stora som gränsen för tilläggssjälvriskandelen enligt 11 § 3 mom. i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. För en ensamstående person är gränsen för tilläggssjälvriskandelen 8 676 euro om året. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande är gränsen i fråga om makarnas eller sambornas sammanräknade årsinkomst 12 717 euro om året, om den ena av dem inte har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, och 13 936 euro om året, om båda har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare (beloppen enligt 2019 års nivå). Om gränsen för tilläggssjälvriskandelen överskrids, är den tilläggssjälvriskandel som krymper stödet 40 procent av den del av årsinkomsten som överskrider gränsen. Beloppet av de årsinkomster som beaktas i bostadsbidraget justeras enligt folkpensionsindex.

Rehabiliteringspenning

I lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005, nedan rehabiliteringslagen) föreskrivs om minimibeloppet av rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering. Rehabiliteringslagens 35 § om minimibeloppet tillämpas om inte rehabiliteringsklienten med stöd av andra bestämmelser i rehabiliteringslagen har rätt till en större rehabiliteringspenning.

Rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering bestäms på samma sätt som annan rehabiliteringspenning, dvs. på grundval av antingen arbetsinkomsterna eller en föregående förmån. Genom den ändring (535/2019) av sjukförsäkringslagen (1224/2004) som träder i kraft vid ingången av 2020 övergår man även vid beräkningen av rehabiliteringspenning enligt rehabiliteringslagen till att använda personens årsinkomster. I årsinkomsten beaktas den löneinkomst som betalats till personen under 12 kalendermånader, arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare eller lantbruksföretagare under tiden i fråga, försäkringslön som riktar sig till tiden i fråga eller förmånsbaserad inkomst som beviljats för tiden i fråga. Årsinkomsterna ersätter de nuvarande bestämmelserna om användning av de vid beskattningen konstaterade eller företedda arbetsinkomsterna eller en föregående förmån som grund för rehabiliteringspenning. En person har även i fortsättningen rätt att få rehabiliteringspenning till minimibeloppet, om rehabiliteringspenningen beräknad på årsinkomsterna blir mindre än rehabiliteringspenningens minimibelopp. I praktiken är rehabiliteringspenningen för unga och rehabiliteringspenningen inom yrkesinriktad rehabilitering för unga enligt 7 a § i rehabiliteringslagen nästan alltid lika stor som minimibeloppet därför att arbetsinkomster saknas. Rehabiliteringspenningens minimibelopp justeras enligt folkpensionsindex.

Minimibeloppet av rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering höjdes till samma nivå som garantipensionen genom den ändring (1344/2016) av rehabiliteringslagen som trädde i kraft vid ingången av 2017. Syftet med lagändringen var att uppmuntra partiellt arbetsföra unga och partiellt arbetsföra vuxna som inte har någon anknytning till arbetslivet att söka sig till yrkesinriktad rehabilitering i stället för sjukpension och stödja deras övergång till yrkesinriktad rehabilitering, studier och sysselsättning samt förhindra övergång till sjukpension. Ett mål var dessutom att göra systemet klarare och mer sporrande.

Avträdelsetöd

Syftet med avträdelsetöd är att trygga försörjningen före ålderspensionsåldern för en företagare som för att förbättra jordbrukets struktur upphört med att bedriva jordbruk eller renskötsel. Bestämmelser om avträdelsetöd för lantbruksföretagare finns i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) samt i lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994). De ovannämnda avträdelsetödsystemen har beröringspunkter med folkpensions-systemet och garantipensionssystemet.

Avträdelsetödet består av ett grundbelopp, som bestäms på samma sätt som invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) vid avträdelsetidpunkten, samt av avträdelsetödets kompletteringsdel, som bestäms på samma sätt som sjukpension enligt folkpensionslagen vid avträdelsetidpunkten. Avträdelsetödets kompletteringsdel betalas till 65 års ålder. Betalningen av avträdelsetödets grundbelopp enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk upphör vid 63 års ålder och fortsätter därefter i form av ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Avträdelsetödets grundbelopp enligt lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare omvandlas dock till ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vid 65 års ålder.

Beloppet av avträdelsetödets kompletteringsdel justeras med folkpensionsindex och den finansieras helt hållet med statsmedel. En person som får avträdelsetöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk eller lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare har dessutom rätt till garantipension på de villkor som föreskrivs i lagen om garantipension.

2.2 Beskattningen av pensioner och avträdelsetöd

Folkpension, garantipension och avträdelsetöd är skattepliktig förvärvsinkomst för pensions-tagaren. I statsbeskattningen och kommunalbeskattningen görs pensionsinkomstavdrag från dem. Till följd av pensionsinkomstavdragen behöver man inte betala skatt på full garantipension.

Ändringar i folkpensionens belopp påverkar pensionsinkomstavdraget i såväl kommunalbeskattningen som statsbeskattningen, eftersom maximibeloppet av pensionsinkomstavdragen beräknas på folkpensionens fulla belopp.

3 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att trygga pensionstagarnas försörjning, minska fattigdomen och lottlösheten samt se till att inkomstfördelningen blir jämnare.

Det föreslås att försörjningen för dem som lever på de lägsta pensionsinkomsterna förbättras genom att höja folkpensionen och garantipensionen. Det föreslås att folkpensionen höjs med cirka 34 euro så att folkpensionens fulla belopp för en ensamstående är 662,86 euro i månaden och för den som är gift eller sambo 591,79 euro i månaden 2020. Nettohöjningen krymper när pensionsinkomsterna stiger så att när den totala pensionen är cirka 1000 euro i månaden är nettohöjningen cirka 19 euro i månaden. Det föreslås att garantipensionens belopp höjs med 50 euro så att garantipensionens fulla belopp är 834,52 euro i månaden 2020. För dem som får garantipension höjs nettopensionen med 47—50 euro i månaden. Höjningarna av folkpensionen och garantipensionen innehåller också 2020 års indexhöjning, och höjningarnas eurobelopp kan preciseras ytterligare till följd av indexhöjningen, när folkpensionsindexets poängtal för 2020

RP 43/2019 rd

fastställs. Folkpensionens nivåhöjning höjer beloppet av extra fronttillägg, eftersom det beräknas på grundval av folkpensionens belopp, samt beloppet av fullt grundunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993), som är bundet till folkpensionens fulla belopp. Nivåhöjningen som gäller garantipensionen höjer också pensionsstödet, som är bundet till garantipensionens belopp. I de belopp som ändras har man beaktat att pensionsinkomstavrdragen i statsbeskattningen och kommunalbeskattningen ändras så att en förhöjning som överstiger folkpensionens indexhöjning inte påverkar beloppet av pensionsinkomstavrdragen. De ändringar som gäller pensionsinkomstavrdragen ingår i en regeringsproposition som bereds vid finansministeriet för att överlämnas i samband med budgetpropositionen.

I bostadsbidraget för pensionstagare föreslås en ändring varmed syftet är att de pensionsinkomster som beaktas inte nämnvärt ska påverka bostadsbidraget för pensionstagare och på så vis minska höjningen av pensionstagarnas disponibla inkomster jämfört med vad som föreslagits i propositionen. Enligt propositionen höjs gränsen för bostadsbidragets självriskandel från ingången av 2020 för en ensamboende person till 9 300 euro om året, och för den som är gift eller sambo till 13 341 euro om året, om maken eller sambon inte får bostadsbidrag, och till 15 184 euro om året, om även maken eller sambon får bostadsbidrag. Dessutom höjs koefficienten för tilläggsjälvriskandelen från nuvarande 40 procent till 41,3 procent.

För att trygga genomförandet av rehabilitering föreslås att minimibeloppet av rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering höjs från ingången av 2020 så att den fortfarande är på samma nivå som garantipensionen. Syftet är att uppmuntra partiellt arbetsföra unga och partiellt arbetsföra vuxna som inte har någon anknytning till arbetslivet att söka sig till yrkesinriktad rehabilitering i stället för sjukpension och på så vis förbättra förutsättningarna för sysselsättning. Rehabiliteringspenning betalas för i medeltal 25 vardagar per månad. Enligt 2020 års indexnivå är minimibeloppet av rehabiliteringspenning enligt 35 § i rehabiliteringslagen efter höjningen 834,75 euro i månaden. Höjningen av rehabiliteringspenningens minimibelopp inverkar också på gränsen för ersättning för uppehälle, som är bunden till nämnda minimibelopp.

Det föreslås att beloppet av avträdelsestödens kompletteringsdelar för lantbruksföretagare ändras i överensstämmelse med den föreslagna ändringen av folkpensionens belopp så att kompletteringsdelens belopp ändras på grundval av den ändring som företas i folkpensionens fulla belopp. Genom förslaget tryggas rätten för mottagarna av avträdelsestöd till en höjning av avträdelsestödet kompletteringsdel som motsvarar höjningen av folkpensionen. Bestämmelserna behövs, eftersom avträdelsestödet kompletteringsdelar enligt de gällande lagarna inte justeras efter beviljandet av någon annan orsak än en ändring i familjeförhållandena. De avträdelsestöd vilkas belopp blir mindre än garantipensionens fulla belopp börjar omfattas av den föreslagna höjningen av garantipensionen genom nämnda lag utan några uttryckliga bestämmelser i avträdelsestödsystemet.

Det föreslås att höjningen av små pensioner genomförs via folkpensions- och garantipensionsystemen. När ändringen genomförs i enlighet med principerna för de nuvarande systemen medför genomförandet inga nya inkomstfallor, där bruttoinkomster som överstiger den inkomst som angetts som gräns leder till att pensionstagarens disponibla inkomster blir lägre än vid inkomster som understiger den bruttoinkomst som angetts som gräns. I det nuvarande folkpensionssystemet krymper folkpensionens belopp när de inkomster som påverkar den stiger. Även den föreslagna höjningen krymper på motsvarande sätt när de pensionsinkomster som påverkar folkpensionen stiger och det uppstår inga nya inkomstfallor. Eftersom ändringen företas i både folkpensions- och garantipensionssystemet, kan den inriktas på en höjning av just de lägsta pens-

ionerna. Om bara folkpensionen skulle höjas, skulle garantipensionens belopp krympa i motsvarighet till höjningen av folkpensionen, och pensionsinkomsterna för dem som får garanti-pension skulle inte stiga alls. På grund av det stora antalet folkpensionstagare skulle en större höjning än den föreslagna eller en höjning av endast folkpensionens fulla belopp också öka ändringens konsekvenser för statsfinanserna avsevärt mera än förslaget.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för hushållen

Höjningen av folkpensionen och garantipensionen enligt förslaget berör de cirka 609 000 pensionstagare vilkas totala pension är under 1200—1300 euro i månaden. Variationen i nämnda gräns beror på om pensionstagaren är gift eller sambo eller ensamboende. Ändringen beräknas öka mottagarna av garanti-pension och folkpension med cirka 20 000 personer, varefter mottagare av garanti-pension är cirka 116 000, mottagare av folkpension cirka 606 000 och mottagare av bostadsbidrag för pensionstagare cirka 220 000 personer. Största delen av mottagarna av garanti-pension får också folkpension. Förhöjningens nettobelopp krymper när pensionsinkomsterna stiger så att när den totala pensionen är cirka 1000 euro i månaden är nettohöjningen cirka 19 euro i månaden. Cirka 360 000 personer får en egenpension som är mindre än 1000 euro i månaden. Nivåhöjningen av folkpensionen höjer också beloppet av extra fronttillägg med 25—45 procent av beloppet av nivåhöjningen av folkpensionen, beroende på personens inkomster, samt beloppet av fullt grundunderstöd enligt militärunderstödslagen. För dem som får garanti-pension höjs nettopensionen med 47—50 euro i månaden. Efter ändringen får cirka 116 000 personer garanti-pension på ovannämnt sätt. Höjningarna kan bli mindre än de ovannämnda, om pensionstagarens folkpension är avvägd enligt bosättningsstiden i Finland eller om pensionen betalas i form av förtida. Höjningen av garanti-pensionen höjer också det pensionsstöd som betalas till äldre långtidsarbetslösa i en särskilt svår arbetsmarknadsställning och som är bundet till garanti-pensionens belopp. Garanti-pensionens belopp är också bundet till minimiinkomstgränsen för att lämna sjukpension vilande, och om den stiger blir det möjligt för personer med sjukpension att förtjäna litet mera än för närvarande.

En pensionstagares disponibla inkomster påverkas också av till exempel beloppet av andra förmåner. En del av de pensionstagare som berörs av höjningen får bostadsbidrag för pensionstagare, som påverkas så av den föreslagna ändringen att höjningen av pensionerna inte nämnvärt krymper beloppet av bostadsbidrag för pensionstagare. För dem som får folkpension kan bostadsbidraget för pensionstagare också stiga med några euro i månaden. Av dem som för närvarande får bostadsbidrag för pensionstagare berörs cirka 185 000 personer av den föreslagna pensionshöjningen, dvs. nästan 90 procent av alla som får bostadsbidrag för pensionstagare, som 2018 uppgick till cirka 209 600 personer. För de cirka 6000 pensionstagarhushåll som får allmänt bostadsbidrag kan bostadsbidraget krympa med 0—17 euro i månaden per pensionstagare i hushållet. Pensionshöjningens inverkan på det allmänna bostadsbidragets belopp är beroende av bland annat inkomsterna för hushållets andra medlemmar.

Nivåhöjningen av de små pensionerna enligt förslaget inverkar på inkomstfördelningen genom att i någon mån sänka låginkomstgraden, när låginkomstgränsen baserar sig på 60 procent av medianinkomsterna. År 2019 är låginkomstgraden inom hela befolkningen 13,4 procent, så det finns cirka 739 600 låginkomsttagare. Ändringarna inverkar så att enbart med 2020 års indexhöjning skulle låginkomstgraden 2020 vara 13,3 procent, så det skulle finnas cirka 732 000

låginkomsttagare och efter nivåhöjningen 13,0 procent, dvs. 718 000 låginkomsttagare. På motsvarande sätt skulle ginikoefficienten till följd av nivåhöjningen sjunka från 2019 års nivå, dvs. 28,0, så att efter indexhöjningen vore den 28,0 enligt 2020 års nivå och efter nivåhöjningen 27,9.³

Den föreslagna höjningen av minimibeloppet av rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering tryggar försörjningen för unga och vuxna som inte har någon anknytning till arbetslivet under rehabiliteringsprocessen och stödjer deltagandet i rehabilitering. Beloppet av allmänt bostadsbidrag för mottagare av rehabiliteringspenning i hushåll som får allmänt bostadsbidrag kan krympa på ovan beskrivet sätt. År 2018 fick sammanlagt cirka 16 100 personer rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering till minimibelopp. Höjningen av rehabiliteringspenningens minimibelopp ändrar inte villkoren för erhållande av rehabiliteringspenning och den utökar alltså inte gruppen mottagare av rehabiliteringspenning jämfört med nuläget.

Höjningarna av avträdelsetödens kompletteringsbelopp berör uppskattningsvis 1 900 personer som har rätt till kompletteringsdelen. Kompletteringsdelens genomsnittliga belopp är 179 euro och hela avträdelsetödet 815 euro. De avträdelsetöd vilkas belopp understiger det belopp som föreskrivs i lagen om garantipension berörs också av den höjning som föreslås i garantipensionssystemet. Antalet avträdelsetöd som betalas ut och som understiger det föreslagna nya beloppet av garantipension är 134 stycken. Av dessa är 37 sådana avträdelsetöd där grundbeloppet har omvandlats till ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Antalet förmåner under 1 300 euro som beviljats från avträdelsetödsystemet är sammanlagt 1 960, av dem är 560 sådana där grundbeloppet har omvandlats till ålderspension och bara avträdelsetödets kompletteringsdel betalas till 65 års ålder. Ålderspension enligt folkpensionslagen beviljas de åldersklasser som omfattas av avträdelsetödsystemen vid 65 års ålder. Det beviljas inga nya avträdelsetöd, men de avträdelsetöd som redan beviljats kommer att betalas under en lång tid framöver. Det sista avträdelsetödet betalas i juni 2029.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

De ändringar som föreslås i propositionen beräknas öka utgifterna inom den offentliga ekonomin med totalt cirka 183 miljoner euro, när även den ökning av skatteintäkterna som orsakas av höjningen av pensionerna beaktas. Ändringen av folkpensionsindex orsakar dessutom kostnader på uppskattningsvis cirka 24 miljoner euro för 2020, som uppstår vid årsskiftet oberoende av de ändringar som föreslås i denna proposition. I kostnadsberäkningen har man beaktat att folkpensionsutgifter och garantipensionsutgiften ökar med 223 miljoner euro, att pensionsstödsutgiften och rehabiliteringspenningutgiften ökar med 10 miljoner euro, att kostnaderna för extra fronttillägg ökar med 0,3 miljoner euro, att grundunderstödet enligt militärunderstödslagen har liten inverkan, att utgiften för bostadsbidrag för pensionstagare ökar med 4,5 miljoner euro samt att kostnaderna för avträdelsetödsystemet ökar med 0,5 miljoner euro om året. Som minskning har beaktats att utgiften för grundläggande utkomststöd sjunker med 5,3 miljoner euro. Dessutom har man beaktat att höjningen av folkpensionen ökar beskattningsutfallet inom kommunalbeskattningen med cirka 50 miljoner euro. I kostnadskalkylerna har man beaktat att ändringen ökar antalet mottagare av folkpension och garantipension med uppskattningsvis 20 000 personer.

³ Inkomstfördelningskonsekvenserna har beräknats med SISU-modellen med simulerade inkomster på basis av materiel från 2017. Låginkomstgraden som beräknats med SISU-modellen motsvarar inte alltid de låginkomstgrader som Statistikcentralen publicerat.

Rehabiliteringspenningutgifterna finansieras via sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring. Rehabiliteringspenning till minimibelopp enligt 35 § i rehabiliteringslagen finansieras av statsmedel med stöd av 18 kap. 13 § i sjukförsäkringslagen. Den utgiftsökning som hänför sig till rehabiliteringspenningen riktar sig således mot statens finansieringsandel av rehabiliteringspenningutgifterna.

Efter den föreslagna ändringen 2020 vore folkpensionsutgiften sammanlagt cirka 2 300 miljoner euro, garantipensionsutgiften sammanlagt cirka 264 miljoner euro samt statens rehabiliteringspenningutgift och pensionsstödsutgift sammanlagt cirka 152 miljoner euro.

Verkställandet av förslagen orsakar en engångsökning av verkställandekostnaderna vid Folkpensionsanstalten som uppskattas till 3,5 miljoner euro. Avgörandearbetets andel härav är cirka 2 miljoner euro samt andelen för kostnaderna för kundservice, utvecklande av förmånssystemen, kommunikation, utbildning och andra utgifter 1,5 miljoner euro.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Folkpensionsanstalten svarar för verkställandet av folkpension, extra fronttillägg, garantipension, pensionsstöd, bostadsbidrag för pensionstagare, militärunderstöd, rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering samt pensionsstöd. Genom de ändringar som föreslagits i propositionen börjar nya personer omfattas av förmånerna och förmånsbeloppen för inalles cirka 600 000 personer som för närvarande får pension från FPA justeras. Strävan är att nivåhöjningen till de nuvarande pensionstagarna ska kunna börja betalas med små programkostnader. Merarbete i samband med verkställandet orsakas av ändringar i förmånssystemen, kundkommunikationen, kundservicen samt avgörandearbetet i fråga om nya förmånstagare. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt svarar för verkställandet av avträdelsetödsystemet. Verkställandet av höjningen av avträdelsetödens kompletteringsdelar orsakar merarbete, men strävan är att höjningen ska kunna betalas ut till så små kostnader som möjligt. Efter ikraftträdandet bedöms inte den ökade arbetsmängden inverka på verkställarnas personresurser.

4.3 Övriga samhällseliga konsekvenser

Konsekvenser för medborgarnas ställning i samhället och samt konsekvenser för jämlikhet, barn och jämställdhet mellan könen

Höjningen av folkpensionen och garantipensionen förbättrar ställningen för pensionärer som har det allra sämst ställt, eftersom den betalas till personer som får antingen enbart folkpension eller folkpension och en liten arbetspension eller avträdelsetöd. Å andra sidan kan höjningen försämra arbetspensionssystemets sporrande inverkan för arbetstagare och företagare med små inkomster, eftersom i fortsättningen ligger också pensionen för personer som intjänat arbetspension oftare än tidigare på samma nivå som garantipensionen. Ungefär 64 procent av dem som får folkpension är kvinnor och barnförhöjning betalas till cirka 6400 mottagare av folkpension. Av dem som får folkpension har drygt 140 000 personer sjukpension och av dem är cirka 12 procent under 30 år. Av dem som får garantipension är cirka 56 procent kvinnor och 14 procent är under 30 år. Sålunda bidrar ändringen till en liten förbättring av även kvinnors, ungas och barnfamiljers ekonomiska ställning.

Nivåhöjningen av minimibeloppet av rehabiliteringspenningen för unga och för yrkesinriktad rehabilitering och behållandet av den på samma nivå som garantipensionen bedöms stödja unga som är i behov av rehabilitering och vuxna som inte har någon anknytning till arbetslivet så att de söker sig till utbildning och annan yrkesinriktad rehabilitering i stället för sjukpension. Med

avseende på detta bedöms propositionen förbättra deras möjligheter att sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden. I ljuset av dagens kunskap går det inte att bedöma om höjningen av rehabiliteringspenningens minimibelopp har några andra beteendekonsekvenser när det gäller övergång till rehabilitering eller arbete. Med beaktande av antalet (2018 cirka 16 100 personer) som får minimibeloppet av rehabiliteringspenning för unga och för yrkesinriktad rehabilitering enligt propositionen skulle inverkan av beteendekonsekvensen sannolikt ändå inte vara betydande. Om höjningen inte skulle företas, skulle en lägre nivå på rehabiliteringspenningen för unga än garantipensionen bli en flitfälla som bedöms öka risken för att partiellt arbetsföra unga distanseras helt från arbetslivet.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstalten har deltagit i beredningen.

Följande instanser har ombetts yttra sig om propositionen: Akava ry, Finlands näringsliv EK rf, Pensionsskyddscentralen, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Folkpensionsanstalten, KT Kommunarbetsgivarna, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, justitieministeriet, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Företagarna i Finland rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf och finansministeriet. Yttrande lämnades av Akava ry, Finlands näringsliv EK rf, Pensionsskyddscentralen, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Julkisen alan eläkeläisten liitto KELO rf, Folkpensionsanstalten, KT Kommunarbetsgivarna, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, justitieministeriet, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Företagarna i Finland rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf och finansministeriet.

De flesta remissinstanserna ansåg att propositionens mål att trygga pensionstagarnas försörjning, minska fattigdomen och lottlösheten samt se till att inkomstfördelningen blir jämnare är viktiga och bör understödjas. En del av remissinstanserna ansåg också att sättet att genomföra de föreslagna lagändringarna är motiverat eller i huvudsak värt att understödjas. Finlands näringsliv EK rf ansåg inte att det är ändamålsenligt att genomföra ändringarna och även Företagarna i Finland rf såg betydande problem i propositionen.

Flera remissinstanser fäste uppmärksamhet vid att höjningen av folkpensionen och garantipensionen försämrar arbetspensionssystemets sporrande inverkan och allmänna acceptans i synnerhet bland arbetstagare och företagare med små inkomster.

Flera remissinstanser tog dessutom upp möjligheten att förbättra låginkomstpensionärernas försörjning på andra sätt än genom pensionernas belopp, såsom tillräckliga social- och hälsovårdstjänster samt åtgärder som riktas mot priset på boende, serviceavgifter, mat, mediciner, transporter och energi.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt framförde i sitt yttrande att lagändringar som gäller en ändring av avträdelsestödets kompletteringsdel bör tas in i propositionen för att trygga en jämlik behandling av mottagarna av avträdelsestöd. Ändringar som motsvarar förslaget företogs i propositionen.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

RP 43/2019 rd

Genomförandet av den föreslagna ändringen av pensionstagares nettoinkomster förutsätter att pensionsinkomstavdragen i statsbeskattningen och kommunalbeskattningen ändras så att höjningen av pensionerna inte inverkar på pensionsinkomstavdragen. De ändringsförslag som gäller pensionsinkomstavdragen ingår i en regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2020 samt till lagar om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen och av 3 och 12 § i lagen om källskatt för löntagare från utlandet som bereds vid finansministeriet för att överlämnas i samband med budgetpropositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Folkpensionslagen

19 §. Folkpensionens belopp. I paragrafen föreskrivs om folkpensionens belopp. Enligt förslaget höjs det i lagen nämnda beloppet av en ensamboendes fulla folkpension till 528,50 euro medan det i lagen nämnda beloppet av folkpension för den som är gift eller sambo höjs till 471,84 euro från ingången av 2020. Enligt 2020 års indexnivå motsvarar beloppen 662,86 och 591,79 euro. De belopp som anges i folkpensionslagen motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken på de folkpensioner som betalas i januari 2001 har beräknats.

1.2 Lagen om garantipension

8 §. Garantipensionens belopp. I 1 mom. föreskrivs om garantipensionens belopp. Enligt förslaget höjs det i lagen nämnda beloppet av full garantipension till 665,37 euro från ingången av 2020. Beloppet motsvarar 834,52 euro enligt 2020 års indexnivå. De belopp som anges i lagen om garantipension motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken på de folkpensioner som betalas i januari 2001 har beräknats.

1.3 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

35 §. Minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga. I paragrafen föreskrivs om minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga. Det föreslås att paragrafen ändras. För att trygga genomförandet av rehabilitering föreslås att det belopp som anges i paragrafen höjs så att det även i fortsättningen motsvarar nivån på full garantipension. Minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga är 30,71 euro per vardag enligt 2010 års indexnivå, om inte rehabiliteringsklienten med stöd av andra bestämmelser i rehabiliteringslagen har rätt till en större rehabiliteringspenning. Enligt 2020 års indexnivå är minimibeloppet 33,39 euro per vardag. Minimibeloppet gäller också dem som får yrkesinriktad rehabilitering för unga enligt 7 a § i rehabiliteringslagen och dem som får yrkesinriktad rehabilitering enligt 19 § 2 mom. i den lagen som ordnas i form av läroavtalsutbildning som grundar sig på läroavtal.

1.4 Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

11 §. Självriskandel för boendeutgifterna. I paragrafen föreskrivs om självriskandelen för boendeutgifterna. Självriskandelen består av två delar, bassjälvriskandelen och tilläggssjälvriskandelen, som det föreskrivs om i 3 mom. De belopp som anges i paragrafen motsvarar på samma sätt som i folkpensionslagen och lagen om garantipension det poängantal för folkpensionsindex enligt vilken storleken av de pensioner som betalas i januari 2001 har beräknats.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att den i lagen nämnda årliga inkomstgränsen för tilläggssjälvriskandelen höjs till 7 415 euro i året för en ensamboende person. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande höjs gränsen i fråga om makarnas eller sambornas sammanräknade årsinkomst till 10 637 euro om året, om den ena inte har rätt till bostadsbidrag till pensionstagare och till 12 106 euro om året, om båda har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare. Motsvarande

belopp är enligt 2020 års indexnivå 9 300 euro om året för en ensamboende person samt 13 341 eller 15 184 euro om året för den som är gift eller sambo. Dessutom höjs tilläggssjälvriskandens procentandel i bägge situationerna till 41,3 procent om året. Till följd av de föreslagna ändringarna påverkar höjningen av pensionerna enligt propositionen inte nämnvärt beloppet av bostadsbidrag för pensionstagare.

1.5 Lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

31 §. Avträdelsestödets kompletteringsdel. I paragrafen bestäms om fastställande av avträdelsestödets kompletteringsdel. Avträdelsestödets kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelaren, om han eller hon då avträdelelsen skedde hade haft rätt till sjukpension enligt folkpensionslagen. I 2 mom. sägs att efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 24 § 1 mom. 1 och 2 punkten i folkpensionslagen. Dessutom sägs i 3 mom. att kompletteringsdelen indexjusteras enligt det som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 5 mom., där det föreskrivs om den ändring som träder i kraft vid ingången av 2020. Enligt momentet ändras med avvikelse från 2 mom. kompletteringsdelens belopp för en person som får eller har rätt till avträdelsestödets kompletteringsdel den 1 januari 2020 i överensstämmelse med 19 § i folkpensionslagen. Med personer som har rätt till avträdelsestödets kompletteringsdel avses de personer som har s.k. slumrande rätt till avträdelsestöd eller vars avträdelsestöd är vilande på grund av andra förvärvsarbeten och utbetalningen av avträdelsestöd ännu inte har börjat. Avträdelsestödets kompletteringsdel justeras inte i övrigt i samband med den föreslagna ändringen.

1.6 Lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

19 §. I paragrafen föreskrivs om fastställande av avträdelsestödets kompletteringsdel. Avträdelsestödets kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelaren, om han eller hon då avträdelsestödet började hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av sjukpension. I 1 mom. sägs att efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 24 § 1 mom. 1 och 2 punkten i folkpensionslagen. Dessutom sägs i 2 mom. att kompletteringsdelen indexjusteras enligt vad som bestäms i lagen om folkpensionsindex.

I 3 mom. finns bestämmelser om föregående höjning som gällde folkpensionens belopp. Det föreslås att momentet ändras så att där föreskrivs om den höjning som träder i kraft vid ingången av 2020. Enligt momentet ändras med avvikelse från 1 mom. beloppet av kompletteringsdelen för en person som får avträdelsestödets kompletteringsdel den 1 januari 2020 i överensstämmelse med 19 § i folkpensionslagen. När det gäller avträdelsestödets kompletteringsdelar enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare har allas avträdelsestöd redan börjat betalas ut. Avträdelsestödets kompletteringsdel justeras inte i övrigt i samband med den föreslagna ändringen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Lagen tillämpas så att de höjda pensionerna betalas första gången i januari 2020.

Den folkpension och garantipension som betalas ändras i enlighet med de föreslagna lagarna utan ansökan. Folkpensionsanstalten meddelar ett beslut om ändringen bara på pensionstagarens begäran. På detta sätt kan man i någon mån minska det administrativa arbete som ändringen annars medför. På motsvarande sätt ändrar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kompletteringsdelarna för dem som har rätt till kompletteringsdel utan ansökan och meddelar ett beslut om ändringen bara på stödtagarens begäran. För garantipensionens del föreskrivs dessutom i ikraftträdandebestämmelsen att 10 § i lagen om garantipension inte ska tillämpas, dvs. garantipensionen ska inte justeras, när folkpensionen eller avträdelsestödet kompletteringsdel stiger endast med nivåhöjningen enligt propositionen. När garantipensionen nivåhöjs ändras garantipensionens belopp i praktiken genom att det beräknas på nytt så att folkpensionen och avträdelsestödet kompletteringsdel beaktas som nivåförhöjd den 1 januari 2020, medan övriga pensionsinkomster beaktas så att pensionstagaren inte förlorar indexhöjningar av arbetspensioner och andra pensioner som är större än folkpensionsindex. Justeringar och regelbundna justeringar till följd av andra ändringar i de pensioner som inverkar på garantipensionen görs på normalt sätt i enlighet med 10 § i lagen om garantipension.

Bostadsbidraget för pensionstagare justeras i enlighet med vad som föreslås i propositionen i samband med följande justering enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare för respektive förmånstagare. Fram till justeringen betalas ett lika stort bostadsbidrag som tidigare.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

De föreslagna ändringarna hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna som det bestäms om i 6 § 1 mom. och 19 § 2 mom. i grundlagen. De nämnda bestämmelserna gäller jämlikhet och vars och ens rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. I den allmänna bestämmelsen om jämlikhet ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall. (RP 309/1993 rd, s. 42). Jämlikhetsbestämmelsen riktar också till lagstiftaren. En lag kan inte godtyckligt ge medborgare eller medborgargrupper en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare ska bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse både då man beviljar medborgarna förmåner och rättigheter enligt lag och då man ålägger dem vissa skyldigheter. Å andra sidan är det typiskt för lagstiftningen att den för ett visst godtagbart samhälleligt intresses skull bemöter människor olika för att främja bland annat faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 42—43).

Med stöd av 19 § 2 mom. i grundlagen ska var och en genom lag garanteras rätt att så sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Bestämmelsen förutsätter att lagstiftaren garanterar var och en som behöver grundläggande försörjning en subjektiv rätt till den trygghet som det allmänna genom lag är skyldig att ordna. Den sociala tryggheten är förknippad med vissa sociala risksituationer, men också med respektive lagbestämmelser om bidragskriterier, behovsprövning och procedurer (RP 309/1993 rd, s. 70, bl.a. GrUU 55/2016 rd, s. 3 och GrUU 48/2006 rd, s. 2). Systemen för grundläggande försörjning bör vara så heltäckande att det inte uppstår några marginalgrupper (RP 309/1993 rd, s. 70/II, GrUU 48/2006 rd, s. 2, GrUU 6/2009 rd, s. 8/I).

RP 43/2019 rd

I propositionen föreslås att de skattefinansierade pensionerna höjs för de personer som omfattas av tillämpningsområdet för folkpensionslagen och lagen om garantipension samt avträdelsestödlagstiftningen liksom gränserna för tilläggssjälvriskandelen för bostadsbidraget för pensionstagare för de personer som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Förutsättningarna för erhållande av dessa förmåner motsvarar i princip de nuvarande lagbestämda förutsättningarna.

Enligt regeringens uppfattning kan de förslag som ingår i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 19 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 19 §, sådan den lyder i lag 1151/2007, som följer:

19 §

Folkpensionens belopp

Full folkpension är 528,50 euro i månaden. Om pensionstagaren är gift eller lever i ett samboförhållande är beloppet 471,84 euro i månaden.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Folkpension som betalas när denna lag träder i kraft ändras i överensstämmelse med denna lag från och med den 1 januari 2020 utan ansökan. Folkpensionsanstalten meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran.

2.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 8 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1320/2018,
som följer:

8 §

Garantipensionens belopp

Den fulla garantipensionen är 665,37 euro i månaden.

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

Garantipension som betalas när denna lag träder i kraft ändras i överensstämmelse med denna lag från och med den 1 januari 2020 utan ansökan. Då minskas garantipensionen med folkpensionens belopp förhöjt i enlighet med lagen om ändring av 19 § i folkpensionslagen (/2019) och med beloppet av avträdelsestödet kompletteringsdel förhöjt i enlighet med lagen om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (/2019) och lagen om ändring av 19 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (/2019). 10 § i lagen om garantipension tillämpas inte på den ändring av garantipensionen som föreskrivs i denna lag, om det är fråga om enbart ändring av folkpensionens belopp i överensstämmelse med lagen om ändring av 19 § i folkpensionslagen eller om ändring av beloppet av avträdelsestödet kompletteringsdel i överensstämmelse med lagen om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk eller lagen om ändring av 19 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare. Folkpensionsanstalten meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran.

3.

Lag

om ändring av 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 35 §, sådan den lyder i lag 1321/2018, som följer:

35 §

Minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga

För att genomförandet av rehabilitering ska tryggas utgör rehabiliteringspenningens minimibelopp för yrkesinriktad rehabilitering och för unga 30,71 euro per vardag, om inte rehabiliteringsklienten med stöd av andra bestämmelser i denna lag har rätt till en större rehabiliteringspenning.

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 11 §, sådan den lyder delvis
ändrad i lag 939/2014, som följer:

11 §

Självriskandel för boendeutgifterna

Självriskandelen för boendeutgifterna består av en bassjälvriskandel och en tilläggsjälvriskandel.

Bassjälvriskandelen är 491,51 euro om året.

Tilläggsjälvriskandelen är 41,3 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 7 415 euro. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande är tilläggsjälvriskandelen 41,3 procent av den del av makarnas eller sambornas sammanräknade årsinkomst som

1) överstiger 10 637 euro, om den ena av dem inte har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, eller

2) överstiger 12 106 euro, om båda har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Bostadsbidraget för pensionstagare justeras i överensstämmelse med denna lag i samband med följande justering enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare efter ikraftträdandet av denna lag.

5.

Lag

om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006),
sådan den lyder i lag 1293/2007, ett nytt 5 mom., som följer:

31 §

Avträdelsetödets kompletteringsdel

Utan hinder av 2 mom. omvandlas kompletteringsdelens belopp för en person som får eller som har rätt till avträdelsetödets kompletteringsdel den 1 januari 2020 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med 19 § i folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

När denna lag träder i kraft omvandlas avträdelsetödets kompletteringsdel i överensstämmelse med denna lag från och med den 1 januari 2020 utan ansökan. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran. Kompletteringsdelen justeras inte i samband med ändringen.

6.

Lag

om ändring av 19 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 19 § 3 mom.,
sådant det lyder i lag 1162/2007, som följer:

19 §

Utan hinder av 1 mom. omvandlas kompletteringsdelen för en person som får avträdelsestö-
dets kompletteringsdel den 1 januari 2020 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med 19 §
i folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

När denna lag träder i kraft omvandlas avträdelsestödetets kompletteringsdel i överensstäm-
melse med denna lag från och med den 1 januari 2020 utan ansökan. Lantbruksföretagarnas
pensionsanstalt meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran. Kompletterings-
delen justeras inte i samband med ändringen.

Helsingfors den 7 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

1.

Lag

om ändring av 19 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 19 §, sådan den lyder i lag 1151/2007, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Folkpensionens belopp

Full folkpension är 506,35 euro i månaden.
Om pensionstagaren är gift eller lever i ett
samboförhållande är beloppet 449,13 euro i
månaden.

Föreslagen lydelse

19 §

Folkpensionens belopp

Full folkpension är 528,50 euro i månaden.
Om pensionstagaren är gift eller lever i ett
samboförhållande är beloppet 471,84 euro i
månaden.

_____ 20
Denna lag träder i kraft den

*Folkpension som betalas när denna lag trä-
der i kraft ändras i överensstämmelse med
denna lag från och med den 1 januari 2020
utan ansökan. Folkpensionsanstalten medde-
lar ett beslut om ändringen på pensionstaga-
rens begäran.*

2.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 8 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1320/2018,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

8 §

Garantipensionens belopp

Garantipensionens belopp

Den fulla garantipensionen är 631,69 euro
i månaden.

Den fulla garantipensionen är 665,37 euro
i månaden.

Denna lag träder i kraft den 20

*Garantipension som betalas när denna lag
träder i kraft ändras i överensstämmelse med
denna lag från och med den 1 januari 2020
utan ansökan. Då minskas garantipensionen
med folkpensionens belopp förhöjt i enlighet
med lagen om ändring av 19 § i folkpensions-
lagen (/2019) och med beloppet av avträ-
delsestödet kompletteringsdel förhöjt i en-
lighet med lagen om ändring av 31 § i lagen
om stöd för upphörande med att bedriva
jordbruk (/2019) och lagen om ändring av
19 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruks-
företagare (/2019). 10 § i lagen om garan-
tipension tillämpas inte på den ändring av
garantipensionen som föreskrivs i denna lag,
om det är fråga om enbart ändring av folk-
pensionens belopp i överensstämmelse med
lagen om ändring av 19 § i folkpensionslagen*

RP 43/2019 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller om ändring av beloppet av avträdelsestödet kompletteringsdel i överensstämmelse med lagen om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk eller lagen om ändring av 19 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare. Folkpensionsanstalten meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran.

3.

Lag

om ändring av 35 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 35 §, sådan den lyder i lag 1321/2018, som följer:

Gällande lydelse

35 §

Minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga

För att genomförandet av rehabilitering ska tryggas utgör rehabiliteringspenningens minimibelopp för yrkesinriktad rehabilitering och för unga 29,16 euro per vardag, om inte rehabiliteringsklienten med stöd av andra bestämmelser i denna lag har rätt till en större rehabiliteringspenning.

Föreslagen lydelse

35 §

Minimibeloppet av rehabiliteringspenning för yrkesinriktad rehabilitering och för unga

För att genomförandet av rehabilitering ska tryggas utgör rehabiliteringspenningens minimibelopp för yrkesinriktad rehabilitering och för unga 30,71 euro per vardag, om inte rehabiliteringsklienten med stöd av andra bestämmelser i denna lag har rätt till en större rehabiliteringspenning.

—————
Denna lag träder i kraft den

20

4.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 11 §, sådan den lyder delvis
ändrad i lag 939/2014, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Självriskandel för boendeutgifterna

Självriskandelen för boendeutgifterna består av en bassjälvriskandel och en tilläggs-självriskandel.

Bassjälvriskandelen är 491,51 euro om året.

Tilläggsjälvriskandelen är 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 6 986 euro. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande är tilläggsjälvriskandelen 40 procent av den del av makarnas eller sambornas sammanräknade årsinkomst som

1) överstiger 10 240 euro, om den ena av dem inte har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, eller

2) överstiger 11 221 euro, om båda har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare.

Föreslagen lydelse

11 §

Självriskandel för boendeutgifterna

Självriskandelen för boendeutgifterna består av en bassjälvriskandel och en tilläggs-självriskandel.

Bassjälvriskandelen är 491,51 euro om året.

Tilläggsjälvriskandelen är 41,3 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 7 415 euro. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande är tilläggsjälvriskandelen 41,3 procent av den del av makarnas eller sambornas sammanräknade årsinkomst som

1) överstiger 10 637 euro, om den ena av dem inte har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, eller

2) överstiger 12 106 euro, om båda har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare.

—————
*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bostadsbidraget för pensionstagare justeras i överensstämmelse med denna lag i samband med följande justering enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare efter ikraftträdandet av denna lag.*

5.

Lag

om ändring av 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 31 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006),
sådan den lyder i lag 1293/2007, ett nytt 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

31 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel

Föreslagen lydelse

31 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel

Utan hinder av 2 mom. omvandlas kompletteringsdelens belopp för en person som får eller som har rätt till avträdelsestödet kompletteringsdel den 1 januari 2020 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med 19 § i folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 20

När denna lag träder i kraft omvandlas avträdelsestödet kompletteringsdel i överensstämmelse med denna lag från och med den 1 januari 2020 utan ansökan. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran. Kompletteringsdelen justeras inte i samband med ändringen.

6.

Lag

om ändring av 19 § i lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 19 § 3 mom.,
sådant det lyder i lag 1162/2007, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Utan hinder av 1 mom. omvandlas kompletteringsdelen för en person som får avträdelsetödet kompletteringsdel den 1 januari 2008 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med 19 § i folkpensionslagen.

Föreslagen lydelse

19 §

Utan hinder av 1 mom. omvandlas kompletteringsdelen för en person som får avträdelsetödet kompletteringsdel den 1 januari 2020 från nämnda tidpunkt i överensstämmelse med 19 § i folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 20

När denna lag träder i kraft omvandlas avträdelsetödet kompletteringsdel i överensstämmelse med denna lag från och med den 1 januari 2020 utan ansökan. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt meddelar ett beslut om ändringen på pensionstagarens begäran. Kompletteringsdelen justeras inte i samband med ändringen.